

ספר
שאלות ותשובות
פרי הארץ
על ד' חלקי שולחן ערוך

חלק א'

הכינו וגם חקרו חר מן קמאי מבני עליה מתקיפי קרתא קדישא ארץ
הצבי ירושלים, הרב הגאון הגדול הדיין המצוין המפורסם בדורו
כש"ת מוהר"ר ישראל מאיר מזרחי זצוק"ל

נרפס בפעם ראשון בקושטא בשנת תפ"ו לפ"ק

ועכשיו יצא לאור מחדש ע"י

הרב ישעי' גרויס

האדמו"ר מקערעסטיר-בערבעשט

נכד המו"ל החלק ג' בפעם ראשונה

ועל ידי

תורה אור

חודש שבט, שנת תנש"א לפ"ק

פה וויליאמסבורג יצ"ו

**ספר
פרי הארץ**

והוא ש'ות אשר חנר החגס השלם והכולל
שליחא דרחמנא סימי בקדש כמה'ר ישראל
מאיר מזרחי ד'ו בעיר אלקים הר קדש
יפהמף משוש כל הארץ **ירושלם** חוב'
דברים אשר נשא ומזן
מדרש שלחמסח הגביר כמה'ר יעקב ישראל
פיריה חננ'ה הקנוע שם על סדר ארבעה
טורים כאשר השגה דעתו לפי מעוסהגים
ונסושו נח ינאקמט' דרך שקלא וטריא על
לשונות הדמנ'ם ז'ל ח'א

בצח עזיו ומרתיה ויהי לי לישועה
לפ' ג' לזכרה

**נרפס פה
קושטנדינא**

אשר תחת מסעלת ארונג המלך שולמן
אחמד ירום תחת

בסמם כסחוקק עד'ר יונס בכסה'ר ופקד ונ'ו

קיצר אמרים להוצאת הספר

יתברך הבורא וישתבח היוצר על שנפלה לנו חבלים בנעימים, להיות ממזכי הרבים, שכבר יצא לאור על ידנו עשריות ספרים, ועכשיו רואה אור ספר שו"ת פרי הארץ ג' חלקים אשר כבר נדפס קרוב לשלש מאות שנים, ונהפוך להיות יקר המציאות, ובקושי גדול עלתה בידינו לכנוס את כל החלקים יחד.

הרב הגאון רבי ישראל מאיר מזרחי זצ"ל נולד לאביו רבי יוסף מזרחי, בנו של ר' אברהם מזרחי בעל "זכרון לבני ישראל", אביו נפטר עליו בצעירותו, והוא נתגדל בבית אחיו הגאון הגדול מוה"ר נסים חיים משה מזרחי זצ"ל מחבר ספר שו"ת "אדמת קודש" ב"ח, ולמד תורה אצל אחיו, וגם אצל רבי יהודה הכהן טנוגי, ורבי אברהם יצחק בע"מ שו"ת "זרע אברהם" בישיבת בית יעקב בירושלים מיסודו של רבי יעקב ישראל פיריה.

האחים בעל "אדמת קודש" ובעל "פרי הארץ" לבית מזרחי, האירו פני הארץ בתורתם ובצדקתם, ונודעים בתוארם "הנרות המזרחיים", ועיין בספר "מעגל טוב" להחיד"א שכתב בהיותו במצב קשה וחלם לו בלילה שראה פני בעל "אדמת קודש" שמח ע"ז, ואמר כי בטח עתה ייטב לו, ע"ש.

המחבר נשא ונתן בהלכה עם גדולי דורו, וביניהם אחיו הגדול בעל "אדמת קודש", הגאון רבי ישועה שבאבו ידיע זיין בעל שו"ת "שערי ישועה", רבו הגאון רבי אברהם יצחקי בעל שו"ת "זרע אברהם", הגאון רבי חיים אלפאנדרי, הגאון רבי בנימין קאזיס, הגאון רבי ישראל זאבי בעל "אורים גדולים", הגאון רבי יהודה נבין.

בשנת תפ"ז בהיותו בשליחות כוללות ירושלים לערי תורכיה יון, הדפיס בקושטא את חלק ראשון מספר תשובותיו, שאותם ערך בהיותו עדיין צעיר לימים, ועליו הסכימו גדולי הדור, ביניהם בעל "מחנה אפרים" ו"המשנה למלך", ובשובו לירושלים נחשב לאחד מחכמיה המובהקים, וחתם על כמה תקנות, והסכמותיו מתנוססות בראש ספרים חשובים של אותה התקופה, והרביץ תורה, וכתב החיד"א בשם הגדולים שתלמידיו היו גדולי הדור, וגם החיד"א בעצמו קיים בו שימוש חכמים, ועיין בהקדמת ספר שו"ת "שדה הארץ" ח"ג שהיה תלמידו של המחבר, שלכך קרא שם ספרו "שדה הארץ" לרמוז בו שם רבו בהיות כי הוא פרי מ"פרי הארץ".

המחבר נפטר במיטב שנותיו בשנת תק"ט, ומנו"כ בהר הזיתים ליד מנוחת אחיו הגדול ה"אדמת קודש", ולאחר פטירתו הביא בנו מוה"ר שלמה חייא מזרחי לדפוס את החלק שני של ספר פרי הארץ, והחלק שלישי נדפס שנים רבות אח"כ בירושלים בשנת תרס"ח, ויה"ר שזכותו הגדול של המחבר יגן עלינו, ונוכה במהרה לביאת משיח צדקינו בב"א.

ספר
שאלות ותשובות
בר ליואי

על ד' חלקי שולחן ערוך
ג' חלקים

מאת

הרב הגאון רשכבה"ג צדיק נשגב סבא קדישא כקש"ת
מ"ו משולם ישכר הלוי איש הורוויץ וצללה"ה
ששימש בכתר הרבנות פ"ק (סטאניסלאב) מ"ח שנים
בן לאותו צדיק וגאון רשכבה"ג מ"ו ארי' ליבש
ששימש פה בכתר הרבנות ס"ג שנים
נכר להגאון הקדוש רשכבה"ג מ"ו יצחק אבר"ק האמבורג
ונכר להגאון הקדוש רשכבה"ג מו"ה שאול אבר"ק אמסטרדאם ולמעלה בקודש
[נוסח מצבת קודש של הרהמ"ח]

בתוספות הגהות מאת הג"ר צבי אלימלך שפירא הי"ד זצ"ל

נדפס בראשונה שנת תרכ"א
ועכשיו יצא לאור מחדש
בהוצאת
תורה אור
תמוז שנת תשי"ג
פה וויליאמסבורג יצ"ו

בעת גמר הדפסת הספר הגיע לידינו טופס חלק א' מספרינו, עם הגהות חשיבות מאת הגאון העצום מוה"ר **צבי אלימלך ב"ר יעקב יצחק שפירא** (בלאנדוויין) הי"ד, שהיה נודע לעילוי גדול ובקי עצום, והירבה לפלפל עם גדולי דורו, ומוזכר הרבה בספר "מנחת סולת" ועוד, והוציא לאור עלון תורני חשוב בשם "תצא תורה" ואמו היתה בתו של הגה"צ מכירטש נכדו של בעל **בני יששכר**, ולדאבון נפשו נהרג עם משפחתו על קדה"ש ולא נשאר מאתו שם ושארית, אמרנו לעשות ניח לנפשו ולהרפיסם, חוץ ממה שהגהות וההערות קובעת ברכה לעצמם ויש בהם תועלת וחשיבות ללומדי תורה.

הספר הזה מוקדש

לע"נ הרבני החסיד

מו"ה **צבי בן ר' חיים יעקב** ע"ה גרינפעלד

נפטר י"ב תשרי תשמ"ג לפ"ק

ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב ע"י אשתו ובניו

הגהות מעל גליון ספר שו"ת בר ליואי מאת הרה"ג ר' צבי אלימלך שפירא זצ"ל

בתשובת הגאון אב"ד סטרי בד"ה ואפשר בא"ד — והנה בירושלמי דסנהדרין נ"ב ועי' כבוד
הלבנון (סי' ח' סק"ט) משנת אליעזר (א' דף פ"ט ד').

בד"ה הנ"ל בא"ד דקיי"ל הלכתא כר"י וכו' נ"ב מ"ש בנוביק אהע"ז סי' נ"ט אי גם בירושלמי
הלכה כריו"ח והבאתי מלשד השמן עיי"ש ועיי' תורת חסד חאו"ח דף ס"ב: ועמ"ש במנחת
סולת ב' דף פ"א.

שו"ת בר ליואי סי' ה' (דף ג'). באד"ה ואפי' — מנח"פ יו"ד בשירי מנחה סי' ש"א סעי' ס'.
סי' ח' (דף ה'): בד"ה ובדרך פלפול. נ"ב הנני מרשים למזכרת מ"ש בבית יצחק (חאו"ח סי' ה'
סקי"ד) דלר' יהודא לית ליה הואיל ואשתני דינא כו' דאליכ לא יהי' משכחת חיוב מיתה
שיסמאו עיניו ויפטור, והעיר בב"ק מד: דר"י יליף מקרא נגח ולבסוף הקדיש ולמ"ל קרא עיי"ש
אלא ודאי דלר"י ל"ל הא, ולהמחבר אפשר הקדש אפשר בשאלה דו"ק ועיי' בענינים אלו
בברית יעקב חאו"ח סי' כ"א ובחי' רבי חיים הלוי מבריסק סוף הל' ממרים עיי"ש.

סי' י"ג (דף ז'). בד"ה והנה — בא"ד ובש"ס חולין י"א. נ"ב שלמי רגלים חגיגה (פ"ב אות ה')
זכרון יהודה סי' נ"ד.

ד"ה הנ"ל — באמצע, נ"ב דובב מישרים סי' קל"ד.

סי' י"ז (ח' ע"ב) בהג"ה ולפי"ז א"ש היטב דל"ש לומר וכו', נ"ב עיי' בספר בית לוי על גיטין דף
מ"ד ע"ב תוד"ה מעוכב.

סי' י"ח (דף ט"ז). הש"ס נדה ע' ע"ב נ"ב עיי' יד אלי' כתבים 56.

סי' הנ"ל (דף ט"ז). בהג"ה ד"ה והנה ממ"ש התוס' ב"מ. נ"ב עיי' דברי שאול יו"ד סי' של"ט
ס"א מש"ש ועיי' מנחת אברהם ס"ס י"ד ו"ד אמרי כהן סי' ד', ועיי"ש בת' בית דוד סי' ק"ה.

סי' י"ט — בתחילת התשובה פסחים פ"ט — נ"ב אמרי רג"ש בחי' סי' י"א.

סי' כ"א — נ"ב בביאור הסוגיא עיי' סוף מנ"ח בהגהות בנו מצוה רצ"ד חלק יו"ד.

סי' כ"ד (דף י"ט) על השאלה נ"ב. דבר אלי' סי' נ"א יוס"ד יו"ד סי' של"א סעי' ל"ח דובב
מישרים סס"ק י"ג.

הנ"ל בהתחלת התשובה על מ"ש מ"מ כ"ח ב"ד אליס. נ"ב — לענ"ד הוכחה מדמקנין בי"ד
בסוטה כ"ד. אף דל"מ שליח עיי' נובי"ת אהע"ז סי' קנ"ט ועיי' מחיל הכרם ריש סוטה ועיי'
תשורת ש"י סי' שמ"ב.

בסי' הנ"ל — בא"ד ותירצו בתירוצם הראשון לחלק — נ"ב עיי' שו"ת פני מבין (חאו"ח רסי'
קצ"ו) שו"ת הריב"ד (חיו"ד סי' כ"ב) מפלגי ראובן נזיר שם.

אלו הספרים שנדפסו על ידי הוצאות

תורה אור

ויהי רצון שחפץ ד' בדינו יצליח

ונזכה בעזרשי"ת להדפיס עוד ספרים להגדיל תורה ולהאדירה אכ"ר

א.

נדפס שנת תרנ"ד

שו"ת אבן יקרה ב"ח

ב.

נדפס שנת ת"ק

(א) חי' ושו"ת כהונת עולם

נדפס שנת ת"ק

(ב) דרשות אמרי שפר

ג.

נדפס שנת תקע"א

(א) שו"ת רשמי שאלה

נדפס שנת תרנ"א

(ב) שו"ת ריב"ם שנייטוך

נדפס שנת תרע"ג

(ג) ספר חושן ואפוד

ד.

נדפס שנת תקנ"ח

(א) חי' ושו"ת בית עיני

נדפס שנת תר"ט

(ב) ספר חיבת הקודש

ה.

נדפס שנת תרנ"א

ספר אמרי הצבי על פרקי מרובה — החובל

ו.

נדפס שנת עת"ר

ספר אמרי הצבי על פרקי הגזול עצים — הגזול ומאכיל

ז.

נדפס שנת תרס"א

ספר מדרש פליאה עם ביאור זכרון מנחם

ח.

נדפס שנת תרכ"א

ספר שו"ת בר ליואי ג"ח

ט.

נדפס תקנ"ב

(א) ספר שו"ת קול אליהו ח"א ח"ב

נדפס תקנ"ב

(ב) שו"ת מחנה ישראל

י.

נדפס תק"ו

(א) שאגת ארי' קול שחל

נדפס תקס"ג

(ב) תפארת הצבי עמ"ס ביצה

נדפס תקס"ג

(ג) כרם שלמה על סוגית הש"ס

נדפס תר"ע

(ד) תפארת עזיאל עה"ת

יא.

נדפס תרנ"ט

(א) ספר הוד תהלה

נדפס תרס"ט

(ב) ספר נס לשושנים

נדפס תרכ"א

(ג) ספר י"ב דרשות

יב.

נדפס תרע"ג

ספר חלקת בנימין עמ"ס שבת

יג.

נדפס שנת תרצ"ה

(א) מזוזות מלכים על הל' מזוזה

נדפס שנת תרצ"ה

(ב) כבוד מלכים

נדפס שנת תרצ"ה

(ג) ספיקות מלכים